

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J. Ż.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz radcy prawnego W. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 10 września 2020 r., oddalił apelację J. Ż. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 20 czerwca 2017 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przedłużenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył pełnomocnik odwołującego się. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zdaniem skarżącego,

orzekający w sprawie Sąd drugiej instancji nie uwzględnił całego materiału dowodowego, co doprowadziło do wadliwej wykładni prawa materialnego (art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej). Odwołujący się od początku procesu wskazywał na pogorszenie się stanu zdrowia, co obrazowały dostarczone do sądu badania, które nie zostały wzięte pod uwagę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Skarżący odwołał się do przesłanki wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., czyli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zatem w obrębie tej okoliczności należy ocenić wskazane podstawy prawne i ich uzasadnienie.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego sporna przesłanka jest rozumiana jednolicie. Chodzi o kwalifikowane, rażące uchybienia sądu drugiej instancji, które są widoczne *prima facie* bez potrzeby wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318) i polegają na takim naruszeniu norm prawnych, które nie budzi wątpliwości, a możliwe są do stwierdzenia przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2007 r., I PK 113/07, LEX nr 896056). Niemniej sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia konkretnych i powołanych w podstawach kasacyjnych przepisów prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258).

W ramach przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący nie wskazał skonkretyzowanych norm prawa procesowego, których naruszenia miał się dopuścić Sąd drugiej instancji. Uchybienia tego nie konwalidują podstawy kasacyjnej, które obecnie nie podlegają badaniu. Z kolei w odniesieniu do ustaleń wykładnia art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej nie uprawdopodobnia naruszenia prawa materialnego, skoro odwołujący się – według wiedzy medycznej – nie był niezdolny do pracy.

Z drugiej strony Sąd Apelacyjny wyjaśnił, dlaczego orzeczenie oparł na dowodach niekorzystnych dla odwołującego się (opinie biegłych). Wyprowadzone wnioski z pozyskanych opinii nie są atypowe i sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania. Podkreślić też należy, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odwoławczym i sprawdzającym. To oznacza, że oś sporu stanowi moment wydania zaskarżonej decyzji, a zatem potencjalnie wszystko to co dzieje się następnie nie czyni zaskarżonego orzeczenia wadliwym. Już z tego względu dokumentacja przedstawiona po wydaniu zaskarżonej decyzji, a nawet wyroku Sądu Okręgowego nie mogła być uznana za argument przemawiający za oczywistym naruszeniem prawa, skoro wątek temporalny nie został klarownie uchwycony.

Nie ulega wątpliwości, że stan zdrowia (tak nazwał to sąd powszechny) ulega zmianie, przy czym z perspektywy sądu istotne pozostaje, czy ubezpieczony jest zdolny do pracy w ramach posiadanych kwalifikacji. Wszechstronne wyjaśnienie sprawy nie może być utożsamiane z wyjaśnieniem sprawy zgodnie z oczekiwaniem ubezpieczonego. W sprawie przeprowadzono dowody z opinii biegłych kilku specjalności, a ich wiedza kierunkowa odpowiadała profilom dolegliwości skarżącego.

Z perspektywy analizowanej części skargi kasacyjnej wynika, że sąd winien prowadzić dalsze postępowanie dowodowe. W tej kwestii należy podnieść, że art. 286 k.p.c. przewiduje możliwość zażądania ustnego lub pisemnego uzupełnienia opinii. Stąd suponowane uchybienie nie jest widoczne od razu, lecz wymaga analizy zgromadzonych dowodów, czy uprawnienie sądu przerodziło się w jego obowiązek, a jeśli tak to dlaczego. Zatem jeżeli skarżący tak uważa winien (we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania lub jego uzasadnieniu)

rozwinąć ten wątek i wskazać podstawy, które pozwolą na akceptację tak sformułowanego stanowiska. Tych jednak przesłanek brak, co czyni podnoszoną okoliczność nieuzasadnioną. W sprawie o rentę postępowanie dowodowe – choć w ograniczonym zakresie – toczy się już przed organem rentowym. W jego toku strony mogą przedstawić dowody (na przykład dokumentację medyczną), które stanowić będzie oś dalszego procedowania. Także w toku postępowania sądowego strona dysponuje takim uprawnieniem (zgłasza uwagi do opinii, zastrzeżenia, wskazuje na luki w materiale dowodowym). Przedmiotowa podstawa nie oznacza, że w każdym wypadku orzekający sąd będzie zobligowany do dalszego działania, jeżeli w jego ocenie doszło do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy. Spójne opinie biegłych nie przemawiają na rzecz kontynuacji postępowania dowodowego.

Etap postępowania kasacyjnego nie stanowi prostej kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi. W danym momencie Sąd Najwyższy nie poszukuje – w zastępstwie strony – argumentów i okoliczności mających świadczyć o występowaniu w sprawie określonej przesłanki przedsądu. Skarga kasacyjna spełnia inne funkcje niż postępowania apelacyjne, które w ramach apelacji pełnej oznacza ponowne rozpoznanie sprawy. Tymczasem przyjęte z góry założenie, że doszło do oczywistego naruszenia prawa nie konweniuje z podniesionym progiem staranności przy sporządzeniu skargi kasacyjnej.

Z tych względów orzeczono z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym, orzeczono w myśl art. 22³ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 75) w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 769).